

שבת עט

משה שווערד

1. רש"י מסכת שבת דף עט עמוד א

והכא בכותבין שובר קא מיפלגי - יש גורסין: תנא קמא סבר אין כותבין שובר על שטר פרוע שאתה מצריכו לשמור שוברו מן העכברים אלא מחזיר לו ושורפו ואסור להשהותו, ור' יהודה סבר כותבין שובר, ועל ידי שובר מותר לשהות שטר פרוע לצור על פי צלוחיתו, ולא היא, חדא: דכיון דאסור לשהות שטר פרוע - אפילו על ידי שובר נמי אסור להשהותו, שמא יאבד השובר וזה חוזר וגובה בו, ועוד, לר' יהודה אין כותבין שובר שמעינן ליה בבבא בתרא (קע, ב), דתנן: מי שפרע מקצת חובו, ר' יהודה אומר: יחליף, ר' יוסי אומר: יכתוב שובר, והכי גרסינן: תנא קמא סבר כותבים שובר, והכי קאמר: משפרעו ליה והוציאו מלוה בשבת - פטור, שאינו צריך לו, ואי אמרת כיון דראוי לצור על פי צלוחיתו הוא דבעי אהדורי ללוה - לא משהי ליה, שמא יבא לידי מלוה ויחזור ויתבענו, ואי נמי לא מהדר ליה מלוה - לא איכפת ליה ללוה, דמלוה כתב ליה ללוה שובר עילויה, ור' יהודה סבר: אין כותבין שובר, הלכך צריך הוא המלוה דבעי אהדורי, ואי לא מהדר ליה - חוזר ותובעו לו מה שפרעו, דלא סגי ליה בשובר, דצריך לשומרו מן העכברים.

2. פני יהושע מסכת שבת דף עט עמוד א

... אלא דעדיין צ"ע הא דמסיק רש"י ז"ל לפי גרסתו דלר' יהודה דאין כותבין שובר אי לא מהדר ליה חוזר ותובעו מה שפרעו ולא ידענא מה סברא יש בזה שיחזיר לו המעות דבכולה תלמודא לא משמע למ"ד אין כותבין שובר אלא לענין דאין כופין הלוח לפרוע עד שיחזיר לו השטר אבל היכא שכבר פרע לכאורה אין סברא לכופ את המלוה להחזיר המעות אם יאמר שנאבד השטר אלא היכא שמודה שהשטר בעולם עד שאנו כופין להחזיר המעות יכופו שיחזיר השטר לבעליו. ובאמת הוי מצי לפרש שצריך השטר למלוה כדי להחזירו ללוה כיון דקפיד עלה שלא יחשוד אותו שרוצה לגבות שנית שלא כדין. ולענ"ד הדבר ברור כדפרישית ודו"ק:

3. ספר שערים מצויינים בהלכה

דקיימא לן כרבנן דכותבין שובר. וכ"כ בשו"ת הרב"ז (ח"א סי' קצג) דלא יוכל לגבות אם אין השטר בידו, אע"ג דכתב ליה תברא, דמצי א"ל שמא נתת השטר לאחר או שמא יפול וימצא אותו אחר, לפיכך אם נאבד השטר אין לו תקנה. וכ"כ בשו"ת צמח צדק (ניקלשפורג) דאין הלוח צריך לשלם למלוה, וכתב דאם יקבל עליו אחריות הפסד הלוח אם יצטרך לשלם שנים, אז ישלם לו, אבל עי' בנתיבות (סוסי"ג נ) דאפילו אם יכתוב לו המלוה ערבות על זה לא מהני דיכול הלוח לומר אינו בטוח לי.

ור"י סבר אין כותבין שובר. [פרש"י (סוד"ה וקרא) הלכך צריך המלוה דבעי אהדורי, דאי לא מהדר ליה חוזר ותובעו לו מה שפרעו. ומבואר דאע"פ שכבר פרעו צריך להחזיר לו מעותיו אם לא ימצא השטר.] וכתב בחי' הרמב"ן דמכאן למדנו דבר זה ואין לנו ראיה ממקום אחר, שהיה כמשמע שאחר שפרעו אפי"ל למ"ד אין כותבין שובר אינו חייב להחזיר לו, שאינה אלא חששא שמא יאבד שוברו והואיל ופרעו פרעו. [ובחי' הר"ן כתב דזה דין מחודש שלא נמצא בשום מקום אלא בזה, וכתב הרא"ה ז"ל דהוא הנכון שבפירושים, ועי"ש שכתב נפקא מינה לדין

4. ספר שערים מצויינים בהלכה

שלשה עורות הן, מצה כו' מצה כמשמעו
דלא מליח וכו'. כתב המאירי במס'
פסחים (לח.) וכ"כ הגר"א (או"ח סי' תנה),
דמכאן יש סמך להנוהגין שלא לתת מלח
במצה לצורך פסח, דהכא קרינן לעור שלא
נמלח בלשון מצה, וטעמייהו משום שהמלח
מחממו ובא לידי חימוץ, ועי' בחי' הר"ן כאן,
שמתירן ובזמנינו אינו תלוי במנהג, אלא אסור
אפי' דיעבד, כמש"כ הרמ"א (שם ס"ב), ועי'
במג"א (ס"ק טז).

5. רש"י מסכת שבת דף עט עמוד א

לכתוב גט - ותנן (גיטין פה, א), [1] גופו של גט: הרי את מותרת לכל אדם, ושמו ושמה והעדים והזמן, ושיעור
זה קטן מכולן.

6. תוספות מסכת שבת דף עט עמוד א

כדי לכתוב עליו את הגט - סבירא ליה כרבי אליעזר דאמר עדי מסירה כרתי דלר' מאיר אין כותבין על הדפתרא
דתנן בגטין (דף כא:): אין כותבין על נייר מחוק ועל הדפתרא וחכמים מכשירין ואמר בגמ' מאן חכמים ר' אליעזר
[2] ובחנם פ' בקונטרס דשיעור גט קטן מכולן דהא אשכחן דקלף כדי לכתוב עליו פרשה קטנה שבתפילין ונייר
דגרע טפי שיעורו לכתוב עליו קשר מוכסין וטעמא דקלף שהוא חשוב אין מצניעין אותו לקשר מוכסין וכן יש
לפרש כאן.

7. ספר שערים מצויינים בהלכה

כדי לכתוב עליו את הגט. פרש"י דגופו של
גט הרי את מותרת לכל אדם ושמו
ושמה והעדים והזמן, ושיעור זה קטן מכולן.
ובתוס' כתבו דבחנם פרש"י כן דהא אשכחן
דקלף כדי לכתוב עליו פרשה קטנה שבתפילין
וכו'. מבואר דס"ל דגט קטן מפרשת שמע
ישראל שהוא ז' שיטין. ועי' בירושלמי מס'
יבמות (פס"ז ה"ו) דהגט כשר בכ' שיטין. ועי'
בהגה' מיימונית (גירושין פ"ד אות ז) הטעם
שעושיין י"ב שיטין בגט, ועי' מה שכתבנו ריש
מס' גיטין.

8. ריטב"א [קוק]

מצה³⁰ דלא מליח ולא קמיה ולא עפיץ. איכא
דייק³¹ מהכא שאין לתת מלח במצה של פסח,
דתם מצה היינו בלא מלח כדאמרינן הכא.
וליתא, דהא חלות מצות של מנחות היה בהן
מלח כדכתי' וכל³² קרבנך תקריב מלח וקרי
להו מצות.

לשום. 30 לפנ"נ: כמשמעו. (3) גאוני לותר
במרדכי פ"ב דפסחים (סי' תקצד), ור' גם ברא"ש שם סי'
כג (ובק"נ אות ח), ועי' חיי רבנו לפסחים לט, ב ד"ה ולענין
נהמא דפסחא (עמ' קט), שיטה לר"ן כאן, שר"ע סי' תנה

9. שולחן ערוך אורח חיים הלכות פסח סימן תנה סעיף ה

נוהגין שלא ליתן מלח במצה, ונכון הדבר; ואפילו בדיעבד יש לאסור (מרדכי וד"ע).

10. ביאור הגר"א אורח חיים סימן תנה סעיף ה

נוהגין כו' ואפי'. שמביאין ראיה לאסור ממ"ש בפ"ח דשבת ובגיטין מצה דלא מליח ובחולין אמרו מליח כרותח והוי כנילוש בחמין וכנ"ל בס"ג ובפ"ד דשבת ולא במלח שמוסיף הבל וכן בפ"ב דב"ב מרחיקין את המלח משום חמימות וכמ"ש שם בגמ' וז"ש ב"ה ואפי' בדיעבד כו' וכ"כ המרדכי וכנ"ל בס"ג אבל הרבה פוסקים מתירין ודוחין ראיותיהם ההיא דלא מליח ר"ל שמחוסר תיקון כמו דלא עפיץ וההיא דמליח כרותח אמרינן שם בהדיא דוקא שאין נאכל מחמת מלחו ועי"ד סי' צ"ח וסי' ק"ה וכן ההיא דשבת וב"ב שיש מלח הרבה וערשב"א סי' רכ"ד דלא הוי כרותח אלא להבליע ולהפליט כו' אבל להחם כו'. והר"ן מביא ראיה להתיר ר"פ כ"ש ממ"ש ותיקא במיא ומילחא אסור משמע דוקא ותיקא אדמבשל ליה מחמע אבל לחם לא וכ"כ הרשב"א אלא שכ' שנוהגין להחמיר:

11. משנה ברורה סימן תנה

(מא) במצה - היינו קודם אפייה אבל אחר אפיה ודאי שרי לקטוף פני המצה במי המלח ולהחזירם לתנור כמו שעושין בחוה"מ ומ"מ למצת מצוה בשתי הלילות יש ליזהר:

12. שפת אמת מסכת שבת דף עט עמוד א

בגמ' ותני עלה הבגד ושק ועור כשיעור לטומאה כך שיעור להוצאה משמע דבגד ג' טפחים על ג"ט כההיא דמתני' גע"ג למדרס וכ"מ ברמב"ם (פי"ח מה"ש הל' י"ג) וקשה דנהי דלגבי מדרס כך הוא משום דאינו ראוי למדרס פחות מג"ט אבל להוצאה כיון דלטומאת מת סגי בגע"ג אצבעות א"כ חשוב הוא למה לא יתחייב המוציא בשבת בשלמא שק ועור דגם לטומאת מת בעי ה"ט על ה"ט א"כ לא חשיב בפחות מהכי אבל בגד קשה וגם קשה הא אמרינן לעיל המלבן כו' והטווה שיעורו כמלא רוחב הסית כפול והוא פחות מג"ט מיהו זה יש ליישב דהתם עדיף הואיל ויכולין עוד לארוג בו יותר דמה"ט שתי וערב מטמא בנגעים בשלש ע"ש משום דראוי להצטרף לבגד גדול כמ"ש התוס' לעיל (כ"ו ב) ד"ה השתא אבל קושיא הראשונה צ"ע ליישבה:

13. רש"י מסכת שבת דף עט עמוד ב

למצוה - מצוה מן המובחר קלף בעינן, וסתמא דכל איניש מצוה מעלייתא עביד, הלכך לא מצנע דוכסוסטוס לתפילין, והוה ליה אין מצניעין כמוהו.

14. ספר שערים מצויינים בהלכה

המובחר בעינן למעבד. מזה הוכחתי בשמ"ב (ח"א קונ"ב סי' סב, ח"ג סי' קלו סק"ט) בדבר שהוא מותר בהפ"מ, כגון יין שהיה שאלה עליו, והוא קנאו לצורך קידוש וד' כוסות, וכן אתרוג של שביעית שיש בו פלוגתא, דמחויב המוכר להודיע להלוקח, דהא רש"י כתב דסתמא דכל איניש מצוה מעלייתא עביד, ועי' מש"כ במס' ביצה (ז. ד"ה למאי נפק"מ).

15. תוספות מסכת מנחות דף לב עמוד ב

הא מורדין עושין והא בעיא שרטוט - ... ואמר רבינו תם דס"ת בעי שרטוט משום (שמות טו) זה א-לי ואנוהו אבל תפילין דמכוסין בעור לא בעו שרטוט דלא שייך בהו נוי וקצת תימה דבסמוך ילפינן מזוה מס"ת בג"ש כתיבה לענין כתיבת אגרת ואמאי לא ילפינן מינה ס"ת ממזוה לענין שירטוט וכ"ת לענין כתיבה לא ילפינן הא לקמן בעי למילף לענין כתיבה על האבנים ומהא דאמרינן במסכת סופרים (פ"א) מסרגלין בקנים וכותבין בדיו עוד נמי אמרינן התם דכל יריעה שאינה מסורגלת פסולה משם אין ראיה דדילמא בשרטוט עליון איירי דאי אפשר לכתוב שלש תיבות או ארבע בלא שרטוט כדתניא בפ"ק דגיטין (דף ו:ו) אבל שרטוט בין שיטה לשיטה אפשר דלא בעיא

16. דף על הדף מנחות דף לא עמוד ב

בגמ': והוא בעיא שרטוט.

בתוס' (ד"ה הא) הביאו משם רבינו תם דס"ת בעי שרטוט משום נוי, אבל תפלין דהן מכוסין, ל"ש בהו נוי, ולא בעי שרטוט, והר"ן מגילה (ה' ע"ב) הוסיף דמזוזה כיון דנבדקת פעמיים בשבע שנים, גם כן צריך שרטוט משום נוי.

ברמ"א או"ח סי' קמ"ח (סעיף א') כתב: י"א שאם המעיל (- של הספר תורה) בצד אחד פשתן, וצד אחד משי, צריך להפך המשי לצד הספר. ומסיים הרמ"א ולא נהגו כן.

וכתב שם הגר"א (ס"ק ו') דכן נראה לדינא כמו המנהג, שהמשי יהי' כלפי חוץ, כמו שכתבו כאן התוס' דתפלין כיון שהוא מכוסה, ל"ש בו הנוי של שרטוט, רק בס"ת שהנוי נראה כלפי חוץ, א"כ ה"נ יש להניח את צד המשי כלפי חוץ, ולא כלפי פנים שאינו נראה.

הרמ"א באו"ח סי' ל"ב (סעיף ד') כתב לגבי הלכות כתיבת סת"מ: ולכתחילה יכתוב כתיבה גסה קצת כו', וכן מצוה ליפותן מבחוץ ומבפנים. ובגר"א שם (ס"ק י"ב) מציין דברי התוס' כאן שחולקין על זה, שאין שייך זה א לי ואנוהו במה שהוא מבפנים, ואינו גלוי מבחוץ.

בשו"ת אבני נזר (או"ח סי' תל"ב) הביא קושית הגאון בעל חלקת יואב אמאי פסול בשופר צפהו זהב, הא כל שלנאותו אינו חוצץ, וכיון שהציפוי זהב לנאותו הוא, למה יחצוץ בין פיו לשופר.

ותירץ האבני נזר על פי דברי התוס' כאן, שבדבר שהוא מכוסה לא שייך נוי והידור מצוה, ממילא כיון שתוקע עם השופר בפיו, לא שייך שם ההידור של ציפהו זהב, וממילא הרי זה חציצה דאין שם משום נוי. ע"כ.

יש לדון בזה, אם הגדרים של נוי לגבי מה שאינו חוצץ, תלוי בהגדרים של נוי לגבי הידור מצוה, או שזה תלוי בדעת הבריות, שזה נטפל ואינו חוצץ, ואף שאינו נוי לגבי הידור מצוה.

כתב הגאון ר' יוסף שלום אלישיב שליט"א: וקשה ע"ז דהא הרמ"א פוסק כהראשונים החולקים על ר"ת, וכ"פ המרדכי דיש בפרשיות ענין לנאותם, והראיה מהארון דמבית ומחוץ תצפנו זהב עיי"ש. ועוד, דהר"ן במגילה מפרש דברי ר"ת דלא אמר דבריו אלא בפרשיות של תפלין, אבל במזוזה מודה ר"ת שיש ענין לנאותה ואע"פ שכשקובעים אותו מכוסה היא, משום דכיון שצריך לבדוקה פעמיים בשבע שנים הרי כשיפתחה יראהו עיי"ש, והנה הא ודאי דבזמן שבדקים את המזוזה אינו שעת קיום המצוה: ואעפ"כ מפרש הר"ן דעת ר"ת דיש בו עדיין משום זה קלי ואנוהו, ודברי האבנ"ז צ"ב. [קושיא זו יש ליישב, דשאני תפלין שהוא דבר שבקדושה, לכן שייך לנאותו כשפותחין אותו בכדי לבדוקו, משא"כ שופר שאינו דבר קדושה, לא שייך נוי, רק בשעת קיום מצותו - כשתוקע בו, ואז הרי הוא מכוסה].

הגאון הכלי חמדה בקו' המילואים (ע' 38 אות ד') כתב להאיר ענין נפלא. במש"כ המבי"ט בקרית ספר דהא דבעי כתיב אזכרות לשמן בס"ת שהוא משום ואנוהו ע"כ. והקשה שם ע"פ המבואר בתוס' כאן וכנ"ל בשם ר"ת דבדבר מכוסה אין שייך ענין של ואנוהו, א"כ כ"ש דבמחשבה שהוא ענין מכוסה לא שייך ענין ואנוהו. וז"ל הגאון הכלי חמדה שם: ובהגהות מרדכי ה' קטנות אות רס"א להגר"מ בנעט ז"ל מ"ש על מחשבה דכ"ע מודים דל"ש ואנוהו ודו"ק היטב. ומלבד זה צ"ע שמערב יחד קדושת השם עם קדושת ס"ת וצ"ע בכ"ז.

ובאמת י"ל דאע"ג דבמחשבה בכ"מ ל"ש ואנוהו כיון שהוא מכוסה, מ"מ במה שנוגע לקדושת השי"ת, כיון דהקב"ה יודע מחשבות, ומחשבה אצלו כמעשה, גם מחשבה הוי בגדר ואנוהו, ולכן י"ל דמה"ט גם מה"ת פסול, כיון דמפורש בתורה ואנוהו בקדושת השי"ת וכו' עכ"ד ודפח"ח.

ובהגה"ה שם מבנו של הגאון הכלי חמדה זצ"ל כתב: י"ל דהתוס' לשיטתם דס"ל דואנוהו ל"ה רק מצוה דרבנן כמו"ש במנחות מ"א ע"א, לכך י"ל דלא התמירו חז"ל במקום מכוסה, משא"כ לשיטת רש"י ז"ל סוכה דפוסל לולב היבש בדיעבד מצד ואנוהו, נראה דס"ל דהוא מה"ת, א"כ י"ל דפוסל ואנוהו אף במחשבה. ע"כ.

בספר תפארת אר"י על הל' תפילין להגרמי"ל ליטש - רזונבוים זצ"ל (סי' ל"ב) כותב: הי' נראה להביא רא"י לדבריו (של ר"ת) מהא דאמר הגמ' בסוכה (דף נ"ב ע"ב) כשכרה דוד השיתין קפא תהומא ובעי למשטף עלמא, אמר דוד מי איכא דידע אי שרי למכתב שם אחספא ולא אמר, יחנק בגרונו, וקשה אמאי אחספא, הא בעי בשם זה קלי ואנוהו, והול"ל אכספא או אזהב, אלא ש"מ דהואיל ולא הוי להראות רק למישדי' בתהומא לא בעי זה קלי ואנוהו.

ועוד רא"י ממ"ש בספר אניה דיונה במ"ש רש"י (שבת דף ק"ג ע"ב) וכתבתם, דתפילין ומזוזות, ולכאורה קשה הלא דינים אלו שייכים גם בס"ת, וכתבתי שם דהי' קשה לרש"י הא דתני' או שכתב אזכרות בזהב, והרי כבר נשמע מרישא דאמר שכתבן שלא בדיו, ואי הכוונה שכתב האזכרות בזהב, בצבע זהב, שהי' משוח הקלף וכתב עליו אזכרה ויגנוז משום חציצה, הלא כל לנאותו אינו הוציץ אם הצבע הוא קלוש ודק, לזה פירש רש"י דאיירי בתפילין ומזוזות, דבזה אין הזהב לנאותו, דהרי הפרשיות המה מכוסים תמיד, וכן מזוזה כרוכה ומכוסה, וא"כ יש רא"י מזה לדבריו.

אמנם אפ"ה לדינא לא נ"ל כן, ודעת המרדכי דגם מבפנים שייך זה קלי ואנוהו, דהרי עכ"פ בשעה שכותבן צריך ואנוהו, ועוד שפותח אותן לבדוק, והרי גבי מילה קאמר דחוזר אפי' על ציצין, ואפי' אינם מעכבים משום זה קלי ואנוהו (עי' שבת קל"ב) אע"ג דמכוסה ולא יראה, אלא דזה יש לדחות דעכ"פ בשעת עשיית המצוה הוא בפרהסי', אלא דעכ"פ יש לעיין דהרי בשבת הנ"ל קאמרה הגמ' התנאה לפניו במצות, בקולמוס נאה, הרי דאפי' בקולמוס שכותב בחדרו צריך להיות נאה, ומי רואה הקולמוס וכן בדיו נאה וקאי גם אתפילין דאיתא במכילתא עי' בילקוט (פ' שלח) בכסוק ויהי לי לישועה.

ועוד הרי הארון הי' בפנים זהב כמו מבחוץ, אע"ג דאין אדם רואה, ועי' בספר יראים דכתב דמשו"ה אין הכהנים נושאים כפיהם בגבולין אלא כנגד כתפיהם משום זה קלי ואנוהו, אע"ג דאסור להסתכל בכהנים בשעה שנושאים כפיהם. ואולי יש ליישב בזה מה דהי' קשה לי, אהא דאמר הגמ' בחלק (דף ק"ו) דדואג ואחיתופל לא סלקו להו שמעתתא אליבא דהלכתא, משום דכתיב סוד ה' ליראיו, וקשה הא כשכרה דוד השיתין למד אחיתופל הק"ו לכתוב השם וסלקא לי' הילכתא, אמנם לפמ"ש י"ל, דעכ"פ לא זכה לאמתו והורה לכתבו אחספא, מה שבאמת אינו ראוי, והיה לו לכתבו אטס דכסף כנ"ל.

ועיי' מ"ש אדמ"ו הגאון בחתם סופר (חלק יו"ד סי' רס"ה) דהטעם בתגין הוא משום זה קלי ואנוהו, ומשום זה נהגו הסופרים הקדמונים לתייג גם שאר אותיות חוץ משעטנ"ז ג"ץ, ועכ"פ נהגו התייגים בתפילין אף שמכוסין, ש"מ דבכל ענין שייך זה קלי ואנוהו, ואולי הא דאמר שם גבי דוד לכתוב אחספא, הוא משום דהי' הדבר נחוץ, דבעי תהומא למישטף עלמא, ולא הי' אפשר להמתין עד שיביאו טס כנ"ל. ועכ"פ לית מזה רא"י למה שהורה באדני פו באחד שרצה לעשות כל עמודי דס"ת כסף, ואמר דהואיל ומכוסין בקלף לא שייך זה קלי ואנוהו, ולפמ"ש ליתא.

17. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת שבת דף עט עמוד ב

ת"ש הלכה למשה מסיני תפילין על הקלף וכו' למצוה. והיינו דאינו הידור בעלמא, אלא חיוב גמור הוא מהלמ"מ, לכתוב התפילין על קלף דוקא ולא על דוכסוסטוס, אלא דאינו מעכב בדיעבד אם כתבם על דוכסוסטוס, [ואם כתבו על דוכסוסטוס, אסור לגנוז לחינם, שהרי ראוי הוא לקיים בו מצוות תפילין, אף דלכתחילה צריך תפילין מקלף].

18. שפת אמת מסכת שבת דף עט עמוד ב

שם בגמרא ת"ש הלכה למ"מ כו' למצוה ולפ"ז הא דאמר רב אף דוכסוסטוס כותבין עליו תפלין לאו דוקא, ואפשר דבשעת הדחק אמר דכותבין אבל שלא בשעה"ד אין כותבין אך לפ"ז בדוכסוסטוס שאין בו שיעור למזוזה שפיר יהי' עומד לתפילין ויתחייב עלה אי מיירי בנעבד לקדושה דא"כ הוי כשעת הדחק ויש לדחות ולחלק, מיהו קצת קשה שיהי' הלכה למ"מ למצוה בלבד ואפשר לפרש דאה"נ דעיקר הלכה למשה מסיני הי' דקלף נמי כשר, אך לפ"ז קשה למה סתם התנא ותנא תפילין על הקלף דהו"ל למיתני בהדיא אף על הקלף וע"ז משני משום דלמצוה קלף בעינן ולא מהלכה היא אלא מצוה דרבנן כנ"ל:

19. ספר שערים מצויינים בהלכה

מלשונם דכל שהוא הלמ"ס הוא לעכב, וכ"כ הבי"י להדיא (או"ח סי' לב ד"ה ויש כורכין). ולפ"ז מפרש בחדש האביב צ"ל זה"ק כן באה ההלכה שהוא למצוה, ומשו"ה הוצרך לפרש שאם שינה פסול, כי היכי דלא נטעי לומר דהא נמי למצוה.

ת"ש הלמ"ס תפילין על הקלף כו' למצוה. ע"י בפרש"י מס' סנהדרין (מח: ד"ה פסולות) וברמב"ם (תפילין פ"ג ה"א) דמבואר

20. ספר שערים מצויינים בהלכה

שאינן לעשות מס"ת מזוזה, ומדלא קתני כן, משמע דס"ת ותפילין קדושה אחת הן, והוכיח מזה ומעוד ראיות, דהורדה מקדושת ס"ת לקדושת תפילין אינו מוכרח שהוא הורדה, ומסיק דמי שהורה להקל בקלף שהיה לצורך ס"ת, לעשות מזה תפילין, לא משתבש, אבל לכתוב בו מזוזה אין להקל. ולפ"ד הנו"ב דקדושת התפילין כקדושת הס"ת, נמצא דאם נפלו התפילין לארץ, יש להתענות, ע"י במג"א (סי' מד סק"ה), ומש"כ בשמ"ב (ח"א סי' י

תפילין שבלו וס"ת שבלה אין עושין מהן מזוזה, שאין מורידין מקדושה חמורה לקדושה קלה. דקדק בשו"ת נודע ביהודה (מה"ת י"ד סי' קעד) דהוה ליה למימר ס"ת שבלה אין עושין ממנה תפילין, ותפילין שבלו אין עושין מהן מזוזה, והיינו יודעין דכש"כ

21. רש"י מסכת שבת דף עט עמוד ב

ספר תורה שבלה - אין מחתכין ממנה יריעה שפרשיות שמע והיה אם שמוע בתוכה, לקובען במזוזה.

22. תוספות מסכת שבת דף עט עמוד ב

הא מורידין עושין - אע"ג דפרשת והיה אם שמוע רחוק מפרשת שמע עושין דקאמר היינו שאם פרשת שמע כתובה בסוף העמוד יכתוב אחריה והיה אם שמוע בגליון או אם היה פרשת והיה אם שמוע בראש העמוד יכתוב למעלה בגליון פרשת שמע.

23. שפת אמת מסכת שבת דף עט עמוד ב

בד"ה הא מורידין כו' אע"ג דפ' כו' אם הי' פרשת והי' א"ש בראש הדף יכול לכתוב למעלה פ' שמע, וכ"כ בחי' הר"ן והוא היפוך כל הפוסקים ביו"ד (סי' רפ"ח) דשלא כסדרן פסול במזוזה ע"ש דמייתי מכילתא דתפלין דכתבן שלא כסדרן יגנוזו אבל התוס' צ"ל דמחלקין בין תפלין למזוזה, אח"כ ראייתי שעמד בזה הט"ז שם (בסי' ר"צ) ודברי הנקודות הכסף שם אינם מובנים, [גם דבריו אינם מספיקים רק בדברי התוס' במנחות אבל לא

בדברי התוס' כאן ע"ש], ונעלם ממנו שגם בפסקי התוס' כאן כתב כן דכשר שלא כסדרן, ונראה כהט"ז דפליגי
בדין זה [להכשיר שלא כסדרן מפרשה לפרשה]:

24. ספר שערים מצויינים בהלכה

שמע. הקשה הט"ז (יר"ד ריש סי' רצ) הא
הוי שלא כסדרן ובלאו הכי פסולה. ותירץ
דהתוס' ס"ל דההיא שלא כסדרן מיירי דוקא
בחד פרשה עצמה שכתב הפסוקים שלא
כסדרן, אבל אם הקדים פרשה לפרשה לא,
כיון שאינן סמוכות בתורה. והביא ראיה מהא